

KOGERKERKGEMEENTE ZONDAG 18 JANUARI 2026

Voorganger: ds. Hanna van Dorssen

Organist: Jan de Jong

Ouderling van dienst: Liesbeth Rijken

Diaken: Bert Valk

Orgelmuziek

Welkom en aansteken kaars van verbinding

Stilte en drempelgebed

Morgenlied: 'Zo vriendelijk en veilig als het licht', lied 22, couplet 1

Bemoediging

oud.l. Onze hulp is in de Naam van de ENE

gem. de Heer van hemel en aarde

oud.l. Eeuwige onze God keer U naar ons toe gem.

gem. en doe ons leven met hart en ziel

Morgenlied: 'Zo vriendelijk en veilig als het licht', lied 22, couplet 2 en 3

Kyrië

Laten wij bidden

Eeuwige, Gij zijt toch zelf de ziel van mijn gebeden.

Help ons om mens te blijven in een wankelende wereld waar angst
knaagt, de aarde brandt.

Help ons om liefde te zaaien in een liefdeloze wereld, waar haat regeert.

Help ons om weerstand te bieden, trouw aan wat waar is en juist in Uw
ogen.

Daarom zingen wij: 'Heer, ontferm u', lied 301 f (zonder voorzang)

Gloria: 'Uit uw hemel zonder grenzen', lied 527

Eerste lezing: Psalm van de zondag, 96 (in een bewerking van Karel Eykman)

Als hij God is
is hij dat niet als verdediger van ons eigen volk eerst.
Hij is er evengoed voor alle volken.

Als hij God is
is hij dat niet als beschermer van eigen geloof tegen de buitenwereld.
Hij is er evengoed voor heel de wereld.

Als hij God is
is hij dat niet voor de gezellige vriendenkring van ons soort mensen.
Hij is er evengoed voor alle mensen.

Als hij God is
is hij dat niet in hoogstpersoonlijk innerlijk beleven diep in je hart.
Hij is evengoed het hart van heel de mensheid.

Laat dat dan ook horen tot de einden van de aarde.
Laat het zien tot in de uithoeken van de wereld.

Zingen: 'Wat vrolijk over U geschreven staat', lied 324

Tweede lezing: Johannes 2:1-11 (uit de Naardense Bijbel)

Op de derde dag geschiedt er
een bruiloft
te Kana in Galilea;
Jezus' moeder is daarbij geweest.
Maar ter bruiloft geroepen wordt
ook Jezus
met zijn leerlingen.

Als er een tekort aan wijn komt
zegt Jezus' moeder tot hem:
ze hebben geen wijn!
Jezus zegt tot haar:
'betekent dat iets
tussen mij en u, vrouwe?'
mijn uur is nog niet gekomen!

Zijn moeder zegt tot de bedienden:
wat hij u ook zegt, doet het!

Er zijn daar
zes stenen watervaten opgesteld geweest,
naar het reinigingsgebruik van de Judeeërs,
inhoudend twee tot drie metreten.

Jezus zegt tot hen:
vult de watervaten met water!
Zij vullen ze tot bovenaan.
Hij zegt tot hen:
schept er nu wat uit
en brengt dat naar de tafeloverste!
Zij brengen het.
Maar zodra de tafeloverste het water proeft
dat wijn geworden is,
- en hij heeft niet geweten
vanwaar die was,
alleen de dienaars wisten het,
die het water hadden geschept -
roept de tafeloverste de bruidegom
en zegt hij tot hem:
iedere mens zet de goede wijn
éérst voor,
en wanneer ze flink gedronken hebben
de mindere;
jij hebt de goede wijn bewaard
tot daarnet!

Dit is het begin dat Jezus maakt
met de tekenen,
te Kana in Galilea;
zo openbaart hij zijn glorie en
gaan zijn leerlingen in hem geloven.

Zingen: 'Omdat hij niet ver wou zijn', lied 528, couplet 1, 3,4 en 5

Overweging

Ontdekken wie Jezus is.

In de weken na kerst is dat wat we doen met behulp van de verhalen, die al generaties lang op deze zondagen worden gelezen.

Vandaag helpt het verhaal over de bruiloft in Kana ons daarbij.

Zo komt in deze weken stap voor stap aan het licht wie Jezus is voor mensen.

Om dat beeld scherp te stellen horen we over buitengewone gebeurtenissen.

Alleen die kunnen weergeven,

- zal de evangelist Johannes hebben gedacht -
hoe buitengewoon het kind, geboren in een stal, voor mensen zal worden.

Het gaat bij die wonderen zeker niet om het miraculeuze ervan, maar om de betekenis van wat we horen.

Geen geschiedenisles dus over het wonderlijke leven van Jezus.

Maar wel verhalen die een teken zijn van wat hij voor mensen kan betekenen.

De plaats waar het verhaal zich afspeelt is zomaar een klein dorp in Galilea: Kana.

Niet bepaald het centrum van het land.

Achtergebleven gebied, ergens in de buitengewesten.

Het verhaal introduceert gelijk al in de eerste zin een sleutelfiguur.

Zij heeft geen naam.

Het is een vrouw, die wordt aangeduid als de moeder van Jezus.

Zij is daar, zij staat er.

Jezus en de leerlingen zijn uitgenodigd.

Maar zij is hoort daar blijkbaar.

Zij stuurt de bedienden aan, de diakenen, zoals het in de tekst staat.

Ze heeft het nodige te zeggen.

Ze is in functie.

Zo treedt zij ook op: zij draagt de zorg voor het feest.

Terwijl de bruiloft gaande is, gebeurt er iets dat niet was voorzien.

Er is een tekort aan wijn.

De moeder van Jezus vat het kort en bondig voor hem samen:

‘Ze hebben geen wijn!’

En een bruiloft zonder wijn is geen bruiloft, geen feest.

Maria, wij noemen haar nu voor het gemak toch maar bij haar naam, neemt hiermee het initiatief.

En ze spreekt daarbij niet de bruidegom aan, maar een genodigde, haar zoon.

Daarmee plaatst Johannes de bruiloft meteen in een grotere context. Het gaat hier niet om een verhaal over de verbintenis van twee mensen, begrijpen we nu.

De gemeente van Johannes, die naar het verhaal luistert,

- en Johannes richt zich ook tot ons -

begint te begrijpen dat het hier gaat over een verbintenis van God met mensen.

Wederzijdse liefde en trouw horen daarbij, net als bij een bruiloft

Dat beeld van de bruiloft is niet alleen hier, maar door de hele Bijbel heen, symbool voor de verbintenis van de Eeuwige met mensen.

Mensen zijn bedoeld voor feestvreugde vertelt dit beeld ons.

Mensen zijn bedoeld om bevrijd te worden van alles wat die levensvreugde onderdrukt.

De realiteit in de tijd waarin Johannes dit opschrijft is heel anders.

Het Romeinse Rijk heerst met harde hand.

Ook onze realiteit anno nu is anders.

Overheersers te over die het leven van mensen vreugdeloos maken.

Ook de realiteit in het verhaal lijkt de feestvreugde de das om te doen.

Met het vieren van de liefde en van trouw dreigt het helemaal mis te lopen.

Gebrek en leegte bedreigen het feest.

Wijn staat in de Bijbel voor het koninkrijk van God.

Druiventrossen herinneren aan het beloofde land.

Wijn hoort bij het visioen over een nieuwe wereld, die komen zal met vreugde en vrede genoeg voor allen.

Een wereld omgekeerd.

En wat is er veel dat we zouden willen omkeren.

Wat verlangen we met heel ons hart naar een wereld waarin iedereen die macht misbruikt zijn macht verliest en ter verantwoording wordt geroepen voor zijn misdaden.

Wat verlangen we met heel ons hart naar een wereld waarin iedereen die het onderspit delft, die onrecht wordt aangedaan, juist aanzien krijgt.

Wat verlangen we met heel ons hart naar een wereld waar mensen zonder verblijfspapieren geen criminelen zijn voor de wet.

Maar waar liefde en medemenselijkheid juist hoger staan dan de regel van de wet.

En er is nog zoveel meer waar we met hart en ziel naar verlangen.

Het goede leven, levensvreugde,
mens kunnen zijn zoals de Eeuwige ons bedoelt,
recht, liefde, trouw, solidariteit,
dat allemaal dreigt het onderspit te delven want er is geen wijn meer.

Wie anders dan Jezus kan deze leegte vullen?

Met haar geloof hierin komt Maria de door God beloofde toekomst alvast een stukje tegemoet.

Daar gaat zij voor.

Zij wil werk maken van die toekomst.

Zou het niet nu al zo kunnen zijn: deze wereld omgekeerd?

Ja, dat kan, op de derde dag.

Met die tijdsaanduiding begint het verhaal.

Elke keer wanneer er sprake is van de derde dag in de Bijbel weet je: er komt nu iets aan het licht.

Het gaat nu gebeuren.

Dit is de dag waarop God doet opstaan.

Bij deze bruiloft hoort dus ook het leren leven door vallen en opstaan.

Je ziet dat terug op afbeeldingen uit de tijd van de eerste christenen.

Naast het kruis, teken van dood, van verdriet, staan vaak de zes wijnvaten.

Als teken dat wij mensen kunnen vallen maar ook weer opstaan.

De derde dag was ook gewoon een favoriete trouwdag.

Omdat die dag doet denken aan de derde scheppingsdag, waarop God twee keer zegt dat wat Hij ziet goed is, tov.

Een mooier begin van het leven samen kun je je niet wensen.

Als Maria tegen Jezus zegt dat het feest niet door kan gaan omdat er geen wijn is zegt hij: 'Mijn uur is nog niet gekomen.'

Wanneer en hoe de nieuwe wereld van God zichtbaar en ervaarbaar wordt voor mensen is aan de Eeuwige.

Het zal gebeuren.

Aan de mens is het om vast te houden aan die belofte, dat God ons mensen niet zonder toekomst laat.

En met wat jij kunt doen, kunt bijdragen op jouw eigen manier, kun je al aan die toekomst tegemoet komen.

Maria doet wat binnen haar mogelijkheden ligt.

Zij kan het niet zelf doen.

Maar Maria weet wel: ik kan die derde dag, die feestvreugde, de wereld omgekeerd, faciliteren met wat binnen mijn bereik ligt.

Zij roept de bedienden, de diakenen, en geeft hen de opdracht:

'Alles wat hij jullie zegt, moet je doen.'

In die woorden klinken woorden door uit de verhalen over Mozes en het volk.

Als de Eeuwige een verbond sluit met het volk zeggen zij:

'Alles wat de Eeuwige zegt, zullen wij doen.'

Maria spreekt deze woorden hier bij de bruiloft uit.

Zij is daarmee de woordvoerster, de belichaming van het geloof in de Tora.

Van hoe God mensen heeft bedoeld, want daarover gaat de Tora.

Zo schept Maria ruimte voor het geheim van de Eeuwige en zijn verbond met mensen.

De Tora moet worden gedaan, nagevolgd en geleefd.

Vreugde, feest, Gods toekomst, deze wereld omgekeerd, ontstaan niet zonder mensen zoals zij, jij en ik.

De diakenen doen dit ons voor.

Zij doen precies wat Jezus zegt en het water wordt de beste wijn.

Gods toekomst is even onder handbereik, zoals bij het delen van brood en wijn.

Maria is een echte vrouw Gods.

Een baanbrekerster.

De scharnier in het verhaal.

Zij wijst de weg.

Zij is de voorgangster.

Zij preekt: 'Alles wat hij jullie zegt, moet je doen.'

Zo gaat zij voorop in het besef wat Jezus voor mensen kan betekenen.

Met vertrouwen, geloof, doorzettingskracht en inzicht.

Met dat geloof eindigt het verhaal.

Het geloof van Maria in de vreugde, die niet ten onder zal gaan.

Haar geloof is het begin van het geloof van de leerlingen.

In de nieuwjaarsbrief van de kloostergemeenschap van Grandchamp, in Zwitserland,

een internationale gemeenschap van vrouwen die tegelijkertijd werd opgericht met de gemeenschap van Taizé,

net na de Tweede Wereldoorlog,

- ze volgen dezelfde kloosterregel -

in die brief wordt beschreven hoe je het geloof in de vreugde vorm kunt geven in je eigen leven en ook met elkaar als gemeenschap.

Ze vatten het samen met drie woorden:

- Bid
- Heb lief
- Bied weerstand

Bid... om mens te blijven in een wankelende wereld, waar angst knaagt, de aarde brandt.

Heb lief... teder je kwetsbaarheid dragend.

Liefde is een zaadje.

Heb vertrouwen: God laat licht bloeien in het diepe duister.

Bied weerstand... met mildheid, trouw aan wat waar is en juist.

Niet door je vuisten te ballen, maar door je hart open te houden,

daar waar angst de overhand neemt,

waar cynisme de samenleving bevroest,

als vermoeidheid het licht probeert te doven.

Bid... niet om plichtsbesef, maar om te ademen met de Adem van het Leven.

Heb lief... niet om te bezitten, maar om te bevrijden.

Bied weerstand... niet uit hardvochtigheid, maar om jezelf te wortelen in Christus, te midden van de stormen in de wereld.

Daarin ligt ons ware verzet: een dagelijks pad,
een 'Ja', trouw aan het Licht,
aan de Vreugde,
aan het Onzichtbare,
aan de Aanwezigheid,
trouw aan het Leven dat ontluikt in het hart van de nacht.

En geloof, tegen alle verwachtingen in, dat elke stap van geloof een
nieuwe wereld baart.

Bid
Heb lief
Bied weerstand

Daarin gaat Maria ons voor en wij mogen haar volgen.

Moge het zo zijn.

Orgelmuziek: 'Choral Dorian', Jehan Alain

Mededelingen en collecten en gedachtenis

Voorbeden

Uitnodiging voor de kring

Iedereen is welkom om mee te doen met het delen van brood en wijn in
de kring die we nu vormen.

Tafellied: 'Op de avond, toen de uittocht uit Egypte werd gevierd', lied
395

Tafelgebed

Hier staan wij, rond deze tafel.
Mensen verzameld om te breken en te delen: brood en wijn.

Breken brood

Brood dat Hij geeft als een teken van zijn leven,
dat hij uitdeelt aan ons mensen, dat heeft Hij gezegd.

Wijn inschenken

Wijn die Hij inschenkt als een teken van vergeving, nu en telkens weer.

Hij nodigt ons uit op de maaltijd die God aanricht en dat feest wordt groot!

Onze Vader gezongen: lied 369b

Samen met allen die ons voorgingen op de weg van breken en delen, zingen we het gebed dat Jezus ons leerde.

Vredegroet

V. De vrede van God zij altijd met u
A. En met uw geest
V. Wij wisselen een teken van vrede uit.

Ronddelen brood en wijn

We gaan rond met het brood van de liefde en de wijn van de vreugde.

Dankgebed

Eeuwige, dank U voor brood en wijn.
Voor het feest waarop wij vrij zijn.
Voor het leven, de liefde en de vreugde.
Amen.

Slotlied: 'Nu wij uiteengaan', lied 423

Zegen (van de geloofsgemeenschap van Iona, Schotland)

V. In ons hart en in ons huis
A. DE ZEGEN VAN GOD.
V. In ons komen en in ons gaan
A. DE VREDE VAN GOD.
V. In ons leven, op onze zoektocht,
A. DE LIEFDE VAN GOD.
V. Bij het einde, nieuw begin,
A. DE ARMEN VAN GOD OM ONS TE ONTVANGEN,
THUIS TE BRENGEN.
AMEN.

Orgelspel: 'Toccata in F-Dur', Dieterich Buxtehude